

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Рівненський державний гуманітарний університет

УКРАЇНЬСЬКА КУЛЬТУРА:

***минуле, сучасне,
шляхи розвитку***

Збірник наукових праць

*Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету*

**Випуск 17
У 2-х т. Том I**

Засновано у 2000 році

Рівне – 2011

ББК 63.3(4Укр)-7
У45
УДК 94(477)

Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. У 2-х т. – Вип. 17. – Рівне: РДГУ, 2011. – Т. 1. – 319 с.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані теоретико-методологічних проблем українського мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення, огляди та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою спадщиною.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології Рівненського державного гуманітарного університету

- Баканурський А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Одеса)
Бондарчук Я.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент (Острог), заступник головного редактора
Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент (Рівне), відповідальний секретар
Горпенко В.Г. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Захарчук-Чугай Р.В. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Іваницький А.І. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Кияновська Л.О. – доктор мистецтвознавства, професор (Львів)
Овсійчук В.А. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор (Рівне)
Ричков П.А. – доктор архітектури, професор (Рівне)
Супрун-Яремко Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор (Рівне)
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор (Рівне)
Федорук О.К. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор (Рівне)
Жилук С.І. – доктор історичних наук, професор (Рівне)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 15560-4032 Р.
Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

Упорядник тому: проф. **Виткалов В.Г.**

Рецензент: **Афанасьєв Ю.Л.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету ім. Б.Грінченка

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 5 від 30 грудня 2011 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

Збірник зареєстрований Президією ВАК України як фахове видання з проблем мистецтвознавства (постанова № 2409/2 від 9.02.2000 р.) та перереєстрований як фахове видання з культурології (постанова № 1-05/5 від 18.11.2009 р.) та мистецтвознавства (постанова № 1-05/4 від 14.10.2009 р.)

ISBN 978–966–8424–76–2

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

УДК 061.237

Т.В. Забута

ВОКАЛЬНО-ХОРОВІ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ КОЛЕКТИВИ РІВНЕНЬСЬКОГО МІСЬКОГО БУДИНКУ КУЛЬТУРИ: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Одним із найпотужніших культурологічних і мистецьких закладів Рівненщини назвав міський будинок культури м. Рівне автор низки історико-культурологічних праць, А. Дацков. Він – автор першої науково-публіцистичної праці, присвяченої історії розвитку МБК, написаної до 50-річчя цього закладу [2]. Водночас творчий шлях аматорських колективів продовжується, динамічно розвивається концертна діяльність, відбуваються зміни репертуарної політики. Все це обумовлює необхідність подальшого вивчення й узагальнення особливостей процесу творчого розвитку художніх колективів МБК, історія якого почалась 57 років тому.

24 квітня 1944 року було ухвалено Постанову виконкому Рівненської обласної Ради депутатів трудящих «Про відновлення роботи обласного відділу в справах мистецтв», якою визначались конкретні заходи з відбудови мережі культурно-мистецьких закладів. Зокрема, утворено Рівненську обласну філармонію, обласний Будинок народної творчості, передано в розпорядження обласного відділу мистецтв будівлі і приміщення обласного драматичного театру, концертну залу по вул. Замковій, будинок по вул. Сталіна, 212 та будинок для туржодитку артистів по вул. Нецеля, 7 [1].

У 1945 р. обласний відділ мистецтв реорганізований у Рівненський обласний відділ у справах культурно-освітньої роботи, а 1953 р. його перейменовано в обласне управління культури. На той час йому підпорядковувалось понад 30 районних відділів культури і стільки ж районних будинків культури. У ті повоєнні роки у Рівному не було ні міського відділу, ні міського будинку культури. У січні 1954 р. обласна Рада депутатів трудящих своїм рішенням зобов'язала міськвиконком відкрити у Рівному міський БК, а через рік він був відкритий і почав функціонувати у приміщенні по вул. Міцкевича, 32, де вже був розташований обласний Будинок народної творчості [2; 10-11].

Згодом міський Будинок культури переведено до приміщення парку культури і відпочинку, а на початку 1963 року було завершено будівництво кіноконцертної зали, яка і стала відомим сьогодні всім мешканцям міста центром культури і відпочинку – МБК, звідки почався творчий шлях багатьох відомих у нашому краї аматорських колективів.

Одним із них є народний хор «Верес», створений 1961 р. Його першим художнім керівником став знаний у нашому краї хормейстер Іван Федорович Корсюк. У репертуарі хору були українські народні пісні, записані ним на Рівненському Поліссі. Власне, хор і створювався як поліський. У такій якості колектив невдовзі отримав звання «народний». У 1968 р. хор очолив хормейстер, збирач фольклору П.Невірковець. На початку 80-х років минулого століття хор прийняв назву «Верес», а в його репертуарі на той час вже з'явилися пісні народів світу, світська та духовна музика [2; 53-154].

Колектив неодноразово виїздив із концертами та для участі у фестивалях за кордон (Польща, Болгарія, Словаччина, Угорщина), до Литви, Латвії, Білорусі, Вірменії, Росії. Однак головна глядацька аудиторія хору – українська. Колектив об'їздив всі райони Рівненщини, був частим гостем Тернопільщини, Львівщини, Житомирщини, Київщини, інших областей України. Він – лауреат Всеукраїнських фестивалів-конкурсів «Український народний спів» (Київ), козацької пісні «Байда» (Тернопіль) [6; 2]. У репертуарі хору українські народні пісні «Ой, вербо, вербо», «Дуб на дуба похилився», «Ой, летіла зозуленька», «По той бік гора», «Ой, за мостом, мостом», «Ой, журавко, журавко», «Ой, у полі сосна», «Копав, копав криниченьку», «Взяв би я бандуру», твори сучасних і місцевих авторів: «Земле наша мила» (муз. А.Пашкевича, сл. Л.Гурківської), «Привітальна» (муз.

А.Авдієвського), «Гей, над обрієм широким» (сл. і муз. М.Дацика), пісні для вокально-хореографічних композицій «Дівчина Уляна», «Хлібодари», «В надвечір'ї синім» [6; 89].

П.Невірковець написав низку вокальних творів для хору, чоловічих та жіночих дуетів і тріо. У репертуарі «Вересу» написані ним твори – «Партизанська», «Рідному селу», «Материнська пісня», «Поліська привітальна», «Незабутня стежина», «Ой, чого, діброво, віти похилила». Героїко-патріотичні пісні складають чималу частку репертуару колективу – так, одними з перших на Рівненщині хористи «Вересу» почали виконувати стрілецькі та повстанські пісні «Очерет мені був за колиску», «Наше знамено», «Чорний крук»; великою популярністю користуються пісні П.Невірковця «Молитва за єдність», «Мужнім соколам УПА», «Гімн Просвіти». На слова невідомого поета-політв'язня, передані йому колишнім вояком УПА, написана пісня «Місяченьку, мій батеньку». Гідне місце у репертуарі посідають твори духовної музики – «Отче наш» і «Херувимська» І.Смірнова, «Многолітне величання» Д.Бортнянського, «Господи, помилуй» № 14 М.Тележинського, Антифон № 1 з грецького розспіву «Благослови, душе моя, Господа» Д.Бортнянського, «Молитва до Богородиці» [2; 90-140].

Петро Невірковець – член обласного відділення Музичної спілки України, протягом багатьох років займається пошуком, записом і сценічним відтворенням пісенної спадщини Полісся [4; 239-240; 5; 100]. У репертуарі хору цикл записаних ним у с. Липки Гощанського району колядок і щедрівок: «Ой, на Україні зорі засвітили», «Нова радість стала», «Ой, вечір добрий, пане господарю», «По всьому світі стала новина», «На Йордані тиха вода стояла», «Різдвяний тропар», «В полі, полі плужок ходить». Частина записаних П.Невірковцем пісень виконується хором із цілковитим збереженням автентичності, інші отримують сучасне трактування та інтонаційне збагачення.

Слід зазначити, що всі твори, окрім пісень автентичного виконання та духовної музики, звучать в його аранжуванні. Всі вони мають нотний запис, частина опублікована у репертуарних збірках, пісенниках. Великим внеском до скарбниці музичної культури поліського краю є записи пісень, що з'явилися у результаті фольклорних експедицій керівника хору. Це «Копав, копав криниченьку», «Чорний крук», «Ой, на ставі, на ставочку», «Розливайся, луже, розвивайся, верше», «Ой, журавко, журавко», «Ой, вербо, вербо», «Зашуміла ліщинонька», «Летіли гусоньки», «Ой, у полі верба» (записані у с. Липки Гощанського р-ну); «Ой, як мав я двадцять літ» (записана на Львівщині); «Стою у лісі самотою» (записана у с. Русивель Гощанського р-ну); «За горою, кам'яною» (записана у с. Варковичі Дубенського р-ну); «Гей, у нашому селі» (записана у с. Обарів Рівненського р-ну); «Рибалка молоденький» (записана у м. Теробовля Тернопільської обл.); «Рано сонце сходить» (записана у с. Теренчіїв Гощанського р-ну); «Ой, у полі сосна» (записана від уродженки с. Мала Любаша Костопільського р-ну [6; 144-62].

Культурно-просвітницька, фольклорно-етнографічна діяльність народного цього хору заслуговує на повагу; тож не даремно це єдиний колектив Рівненщини, нагороджений Грамотою Президії Верховної Ради та Почесною грамотою Міністерства культури Української РСР, а його керівник – Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР та відзнакою «За заслуги перед містом» [2; 159-160]. Очевидно, на часі здійснення аудіозаписів пісенної творчої спадщини Волинського Полісся, випуск репертуарної збірки колективу для того, щоб зберегти і передати наступним поколінням відроджені народні і створені у сучасний період пісні, що звучать у виконанні цього колективу. Зазначимо, що нещодавно про творчий шлях заслуженого працівника культури П.Невірковця вийшла друком книга Миколи Рудницького «І джерело живе вічно» [6].

Народний хор «Патріот» під керівництвом Заслуженого працівника культури України, голови обласного відділення Національної музичної спілки П.Фесая створений у 1983 році. Учасниками хору стали ветерани Великої вітчизняної війни, локальних воєнних конфліктів і праці. Правда, на початку третього тисячоліття в хорі залишилося лише три фронтовики, і він тепер має назву «Хор ветеранів війни і праці «Патріот». Колектив отримав почесне

звання «народний» на початку 90-х [2; 205]. Репертуар колективу, а це понад 50 творів, містить у собі героїко-патріотичні, ліричні, народні пісні: «Не стареют душой ветераны», «День победы» (муз. Д.Тухманова), «Фронтові побратими» і «Земле наша мила» (муз. А.Пашекича), «Травневий вальс» (муз. І.Лученка), «Розлягалися тумани» та «Пісня про Дніпро» (муз. П.Майбороди), «Балада про солдата» (муз. М.Соловйова-Седого), «Моя Україно» (муз. М.Костецького, «Чом, чом, земле моя» (обр. В.Їжака), «Ой, там за Дунаєм» (обр. М.Леонтовича) тощо. Вагоме місце у репертуарі колективу посідають пісні, написані П.Фесаєм у творчій співдружності з рівненським поетом Г.Сербіним «Батькова тополя», «Я твій син, Україно», «Мое Рівне», «Сосни Полісся» [2; 206].

Цей хор здійснює велику культурно-просвітницьку роботу, активно співпрацює з ветеранськими організаціями України, постійно виїздить із концертами у районні центри, виступає для ветеранів і молодого покоління. Особливі творчі стосунки пов'язують колектив із хором ветеранів м. Канева. Це – обмінні концерти, спільні виступи під час проведення Шевченківських днів, передача нотних записів тощо.

Керівник хору, П.Фесай з 1965 року очолює обласне хорове товариство, яке за довгі роки поступово реорганізовувалось – спочатку у музично-хорове, згодом у Рівненське обласне відділення Національної музичної спілки України. У відділенні успішно працюють різножанрові об'єднання музикантів, зокрема композиторів, інструменталістів. П.Фесай зніціював значну соціально-мистецьку програму – відзначення кращих музичних досягнень краю мистецькою премією ім. Германа Жуковського. Лауреатами премії вже стали солістка обласної філармонії Н.Фарина, хор «Воскресіння» під кер. О.Тарасенка, вокально-інструментальне тріо «Срібна терція», інші самотутні виконавці і колективи. З метою піднесення престижу інструментального виконавства П.Фесай став ініціатором проведення обласного мистецького молодіжного фестивалю «Нові імена», в якому беруть участь учні музичних шкіл і училищ [4; 32; 5; 81].

Окрасою культурно-мистецького простору краю стало самотутнє народне вокально-інструментальне тріо «Срібна терція», засноване 1995 р. у складі Тетяни Бенедюк (бандура, вокал), Людмили Дьомушкіної (скрипка, вокал), Заслуженого працівника культури України Бориса Забути (баян) під керівництвом останнього [2; 208]. У репертуарі колективу понад 60 музичних творів різних жанрів, серед яких чільне місце посідають українські народні пісні: «Човник хитається», «Ой, хмариться, туманиться», «Ой, у вишневому саду», «Ой, там, на горі», «Ти ж мене підманула», «Перелаз», «Ой, чорна я, си чорна», «Бодай ся когут знудив», «Ой, гиля, гиля», «Ой, не світи, місяченьку», «Калина», «Цвіте терен», «За нашим столдом», «Полюбила чорнобрива» (муз. народна на сл. Т.Шевченка), Різдвяна колядка «Свята ніч». Вагому частку репертуару «Срібної терції» складають інструментальні твори, а саме «Ще не вмерла Україна» (муз. композиція Б.Забути), «Старовинний гобелен» (муз. І.Тамаріна), «Чардаш» (муз. П.Монті), «Лебідь» (муз. Сен-Санса), «Прелюд e-moll» (муз. Ф.Шопена), «Аве, Марія» (муз. І.С.Баха), «Ноктюрн» (муз. Р.Пауер) [3; 122-123].

Концертні виступи за межами України спонукали колектив включити до репертуару музику і пісні країн, де вони представляють музичну культуру України. Це інструментальні п'єси «Тирольська полька», «Куяв'як», «Білоруські народні мелодії», російські народні пісні «Тонкая рябина» та «Калинка», італійська народна пісня «Санта Лючія» тощо. Широко представлені у репертуарі українські класичні і сучасні твори: «Де згода в сімействі» (муз. М.Лисенка, сл. І.Котляревського), «Українцям» (муз. С.Городинського, сл. Н.Шаварської), «Два кольори» (муз. О.Білаша, сл. Д.Павличка), «Пісня про матір» (муз. І.Поклада, сл. Б.Олійника), «Гуцулка Ксеня» (муз. Я.Барнича, сл. Б.Демківа), «А лелеки летять на Вкраїну» (муз. О.Марцинківського, сл. С.Галябарди), «Черемшина» (муз. В.Михайлюка, сл. М.Юрійчука), «Все минуло» (муз. і сл. М.Гаденка), «Чортополох» (муз. і сл. Ю.Рибчинського), «Червона троянда» (муз. і сл. А.Горчинського), «Дай, Боже» (муз. А.Карпенка, сл. І.Ткача), «Червона рута» та «Я піду в далекі гори» (муз. і сл. В.Івасюка) [3; 122-123].

Усі твори у виконанні «Срібної терції» відзначаються оригінальністю і самобутністю аранжування, що здійснює художній керівник колективу Б.Забута [4; 13; 5; 79].

«Срібна терція» представляла Україну на багаточисленних мистецьких фестивалях та конкурсах як за кордоном (понад 30 поїздок), так і в Україні. Колектив – лауреат I Всеукраїнського огляду художніх колективів «Просвіти», Лауреат мистецької премії ім. Г.Жуковського, має відзнаки «Гордість міста» та «Зірка Рівного». Тріо співпрацює з українською діаспорою Росії, Придністров'я (Молдова), Товариствами українців Польщі, бере участь у фестивалях українського мистецтва і культури (1995-2011 роки) та нагороджене відповідними відзнаками [3; 124].

Твори у виконанні вокально-інструментального тріо записані і звучать на обласному та Всеукраїнському радіо у таких передачах, як «Вечірня ліра», «Музичні обрії», «Всесвітня служба радіо України». На РДТРК створено музичні телефільми «Співає Срібна терція», «Фестивальні обрії», «Срібна терція», «Срібній терції – 10!» «Срібній терції 15», випущено аудіоальбоми і компакт-диски. Колектив здійснює творче шефство над обласним центром «Інваспорт», обласним центром соціальної реабілітації інвалідів із порушенням опорно-рухового апарату, центральною міською лікарнею, Сарненськими освітніми закладами тощо, співпрацює із Спілкою жінок Рівненщини в реалізації соціально-культурних проектів та програм.

За високу художньо-виконавську, композиторську, просвітницьку діяльність, вагомий внесок у відродження національної культури художній керівник тріо нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, а колектив «Срібної терції» за мистецькі досягнення відзначений Дипломами Міжнародних і Всеукраїнських фестивалів, Почесними грамотами Міністерства культури України, Всеукраїнської федерації профспілок, обласної державної адміністрації, обласного та міського управлінь культури, Товариств українців за кордоном [3; 165-168].

Історія народного естрадного оркестру (гурт «Вояж») почалась із заснування інструментального ансамблю під керівництвом Л.Жевченка у 60-х роках минулого століття. У зв'язку із збільшенням складу оркестру, до керівництва було залучено О.Каневського [2; 175]. Наприкінці 60-х років художнім керівником колективу став О.Гайдабура, який значно розширив репертуарні рамки колективу. В оркестрі були задіяні дві труби, два тромбони, контрабас, два сакс-альти, два сакс-тенори, сакс-баритон, ударні, фортепіано. Оркестр обрав собі назву «Полісся» і 1970 року став лауреатом і володарем срібної медалі Всесоюзного фестивалю народної творчості. У 1972 році колективу було присвоєне почесне звання «народний». Народний естрадний оркестр «Полісся», як один із кращих в Україні, був рекомендований Міністерством культури до участі у Всесоюзних конкурсах і фестивалях естрадної музики – напр., у м. Солігорську (Білорусь), «Патріотична пісня» у м. Києві [2; 176-177]. У 1975 році естрадний оркестр очолив талановитий музикант В.Шварцпель, який перетворив колектив у популярний біг-бэнд, ввів до складу гітару, бас-гітару, клавішні і збагатив репертуар творами у виконанні солістів. Із новою назвою «Панорама» колектив гастролював республіками Радянського Союзу, виступав у Полтаві, Кременчузі, Харкові, Миколаєві, Тернополі, Ліді й Солігорську (Білорусь), Юрмалі (Латвія) [2; 180-181]. Оркестр припинив своє існування з об'єктивних причин у 1990 році, і певний період часу у міському Будинку культури не було естрадного колективу. Відродив цей жанр А.Тимощук, який у 90-х роках створив гурт «Вояж». Це невеликий самобутній колектив, що встиг завоювати прихильність шанувальників сучасної музики. Він брав участь у фестивалі на Буковині, виступав у столиці України, концертних майданчиках Рівненщини. А.Тимощук відомий в Україні та за її межами майстер із виготовлення гітар.

Із різних порід дерев він виготовляє акустичні й напівакустичні, електроакустичні та бас-гітари, що використовуються в гуртах В.Павліка, Н.Могилевської, О.Пономарьова [2; 182-183].

Хореографічні постановки та хоровий спів мають складну структуру, невід'ємною частиною якої є музичний супровід. Понад 30 років його здійснював народний ансамбль

народної музики «Наспів», створений у 1973 році. Під керівництвом засновника і незмінного керівника Б.Забути ансамбль народної музики пройшов великий шлях творчого становлення і розвитку – від акомпануючої танцювальному колективу групи до колективу з почесним званням «народний» (1981 р.) і різножанровим репертуаром, що містив понад 120 творів [3; 58-59]. Основу репертуару складала українська народна і сучасна композиторська танцювальна, ансамблева, пісенна музика. Ряд творів написаний, а весь репертуарний ряд аранжований для ансамблевого виконання його художнім керівником.

Репертуар колективу умовно можна поділити на такі складові: музика для хореографічних постановок Заслуженого ансамблю танцю України «Полісянка», зразкового дитячого ансамблю танцю «Полісяночка» (34 твори); музичний супровід для народного хору «Верес» (17 творів); оркестровий супровід для солістів-вокалістів, вокальних ансамблів (36 творів); сольний репертуар ансамблю народної музики «Наспів» (40 творів) [3; 115-120].

Склад ансамблю народної музики: 4 скрипки, цимбали, кларнет, тромбон, труба, флейта, окарина, контрабас, ударні, два баяни, бандура. У кращі роки своєї життєдіяльності ансамбль мав ще двох цимбалістів, солістів-вокалістів, сопілкаря, ксилофоніста. До сольного репертуару ансамблю входили музичні композиції «Подорож по Україні», «Свято в Карпатах», «Болгарські народні мелодії», «Волинські мелодії», «Гуцульські народні мелодії», «Гуцульська сюїта», «Полька-стакатто» (соло для ксилофона з оркестром), «Поліська полька», «Поліські гуляння», «Старовинний весільний козачок», «Весільна полька» (всі твори – музика і аранжування Б.Забути); «Молдавські мелодії» (муз. А.Кондрашевського), «Поліська кадрили» (муз. Л.Жевченка), «Галоп» (муз. Д.Дмитрієва), Угорські наспіви (муз. А.Крюгера), «Коломийки» (соло для окарини з оркестром, муз. А.Кондрашевського), «Концертна полька» (соло для цимбал з оркестром, муз. Е.Балоги), молдавські народні мелодії «Хора» і «Сирба», інструментальна п'єса «Віночок» та ін. [2; 187-188; 3; 116-117].

Основу репертуару ансамблів танцю «Полісянка» та «Полісяночка» складають музичні композиції Б.Забути у виконанні ансамблю народної музики «Наспів». Це вокально-хореографічні композиції «Хустина», «Хлібодари», танцювальні полотна «Барви Карпат», «Полісся вітає», «Така її доля», «Бондарі», «Гомін весни», «Поліські розваги», «Перепілонька», «Погоринські польки», «Буковинський танець», «Ясоньки», жартівливі танці «Ремінець», «Плетень», сюжетні танці «Рибаки», «Солдатська плясова». Багато років залишаються в репертуарі танцювальних колективів «Вертівка», «Дівчина Уляна». «Бреул», «Шалантух», «Гречаники», «Поезія танцю» (на муз., записану Лесею Українкою), «Чіпак», «Кумпаконс». «Білоруська полька», «Півторак», «Голубка», «На товчку», «Гопак», «Василечки», поставлені на оркестровану Б.Забутю і виконувану ансамблем «Наспів» музику [3; 115-116].

Плідна багаторічна співпраця поєднує ансамбль народної музики і народний хор «Верес». У репертуарі «Наспіву» музичний супровід до народних пісень «Ой, у полі криниченька», «Ой, у полі два дубки», «Копав, копав криниченьку», «На вулиці музиченька грає», «Взяв би я бандуру», «Я ж тебе, Галю, не лаю», «По той бік гора», сучасної хорової музики «Партизанська» (муз. П.Невірковця, сл. С.Мельничука), «Реве та стогне Дніпр широкий» (обр. А.Пашкевича), «Земле наша мила» (муз. А.Пашкевича, сл. Л.Гурківської), «Гей, над обрієм широким» (муз. М.Дацика), «Привітальна» (муз. А.Авдієвського), «Ой, чого ти, земле, молодіти стала» (муз. А.Авдієвського), «Поліська привітальна» (муз. Б.Забути), «Земле моя мила» (муз. Є.Кухарця) [3; 118].

У репертуарі ансамблю багато музичних творів сучасних українських, у тому числі й місцевих композиторів, що виконувались солістами-вокалістами міського Будинку культури, обласної філармонії, Будинку самодіяльності творчості профспілок, хоровими колективами Палацу дітей та молоді, дитячих музичних шкіл тощо. Це пісні «Чуєш, брате мій» (муз. Л.Лепкого), «Моя Україно» (муз. О.Костецького), «Горнись до тебе, Україно» (муз. П.Дворського), «Моя вічна любов» (муз. Б.Забути, сл. Д.Зиткіна), «Спогад» (муз. Б.Забути,

сл. О.Шаповала), «Побратимы-города» (муз. Б.Забути, сл. Д.Зиткіна), «Яблуневі зливи» (муз. Б.Забути, сл.О.Смика), «Моє село» (муз. П.Невірковця), «Душі криниця» (муз. О.Морозова), «Журавка» (муз. О.Зуєва), «Принесли весну лееки» (муз. Б.Забути, сл. С.Мельничука), «Вересень» і «Моє місто» (муз. Б.Забути, сл. О. Смика) та багато ін. [3; 119-120].

Народний ансамбль народної музики «Наспів» відзначений дипломами лауреата Виставки досягнень народного господарства СРСР (м. Москва), оглядів-конкурсів художньої самодіяльності СРСР та України, фольклорних фестивалів та Днів української культури у Болгарії, Югославії, Угорщині, Німеччині, Польщі, Словаччині, Молдові, Італії, Іспанії, Білорусії, Росії, Armenії тощо, незмінний учасник творчих звітів майстрів мистецтв та народних колективів Рівненщини [7; 84]. За музику до танців Б.Забути відзначений журі Всеукраїнського хореографічного конкурсу ім. П.Вірського, його аранжування відмічені дипломом Відкритого міжнародного рейтингу «Золота фортуна», а внесок колективу у скарбницю музичної культури України відзначено Почесними грамотами і дипломами органів влади, творчих спілок і об'єднань, нагородами центрів культури української діаспори. Виступи ансамблю записані і транслюються на УРТ у програмі «Народна музика», РТРК «З невичерпної криниці». Танцювальна музика Б.Забути опублікована у низці репертуарних збірок, навчальних посібниках І.Аксьонової «Лексика народно-сценічного танцю Волинського Полісся», В.Годовського «Танці Полісся» [3; 163-164]. Б.Забути здійснював художнє керівництво колективом до 2006 року. Завдяки його ініціативі музичний супровід до танців записаний на фонограми, що дозволило ансамблю танцю «Полісянка» продовжувати творчу концертну діяльність.

У міському будинку культури м. Рівного успішно працюють на творчій ниві провідні хореографічні та вокальні колективи краю – Заслужений ансамбль танцю України «Полісянка», Зразкові ансамблі танцю «Полісяночка», «Джерельце», народний вокальний ансамбль «Лукаш», гурт «Лісова пісня» та ін., узагальнення історії та художніх особливостей діяльності котрих буде темою окремих статей.

Джерельні приписи

1. Постанова виконкому Ровенської обласної Ради депутатів трудящих «Про відновлення роботи обласного відділу в справах мистецтв» – Ч. 43 від 23 квітня 1944 р. // Державний архів Рівненської області. – Ф. Р-204, оп. 4, од. зб. 2, арк. 50.
2. Дацков А. Творчих щедрот оберіг / Анатолій Дацков. – Рівне: Волинські обереги, 2007. – 220 с.: іл.
3. Дацков А. Цим і живу... Мистецький портрет Бориса Забути / Анатолій Дацков. – Рівне: ПП ДМ, 2007. – 204 с.: іл.
4. Столярчук Б. Митці Рівненщини. Енциклопедичний довідник / Богдан Столярчук. – Рівне: Ліста, 1997. – 366 с.: іл.
5. Рівне – 720: від давнини до сучасності / Гол. редактор Г.Сербін. – Рівне: Волинські обереги, 2003. – Кн. 1. – 240 с.: іл.
6. Рудницький М. І джерело живе вічно... (Повість про Петра Невірковця і його хор «Верес») / Микола Рудницький. – Рівне: Друк Волині, 2009. – 162 с.: іл.
7. Сербін Г.П. Ровно / Г.П. Сербін. – Львів: Каменяр, 1989. – 72 с.: іл.

Резюме

Розглядаються історія розвитку та репертуар провідних вокально-хорових та інструментальних колективів міського будинку культури м. Рівного: народних хорів «Верес», «Патріот», народного вокально-інструментального тріо «Срібна терція», народного естрадного оркестру, народного ансамблю народної музики «Наспів».

Ключові слова: аматорський колектив, репертуар, вокально-хорові, інструментальні твори, авторські твори, аранжування.

Summary

Development of vocally-choral and instrumental collectives of the Rivne municipal house of culture: historical aspect

History of development and repertoire of leading vocally-choral and instrumental collectives of municipal house of culture of Rivne are examined: folk galleries «Heather», «Patriot», folk vocally-instrumental trio «Silver third», folk orchestrelle, folk ensemble of folk music «Tune».

Key words: amateur collective, repertoire, vocally-choral, instrumental works, authorial works, arrangements.

Аннотация

Рассматриваются история развития, репертуар ведущих вокально-хоровых и инструментальных коллективов городского Дома культуры г. Ровно: народных хоров «Верес», «Патриот», народного вокально-инструментального трио «Серебряная терция», народного эстрадного оркестра, народного ансамбля народной музыки «Напев».

Ключевые слова: самодеятельный коллектив, репертуар, вокально-хоровые, инструментальные произведения, авторские произведения, аранжировки.

ЗМІСТ

В.Г. Виткалов. Регіональна культурно-мистецька практика як об'єкт наукового дослідження	3
---	---

Розділ I. ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА УКРАЇНИ

О.А. Куліш. Сміслові аспекти фантастичних зображень у первісному мистецтві	7
І.В. Бондаренко. Історіографія дослідження ювелірних комплексів Київської Русі: мистецтвознавчий дискурс	15
О.І. Сопко. «Прикранський» та «невицький» періоди у творчості Івана Югасевича Склярського	22
Л.М. Дерман. Український костюм як форма реалізації культурних практик в умовах розвитку сучасної української культури	30
І.М. Локишук. Витоки ткацтва на Рівненському Поліссі	35
О.С. Мойсюк. Килимові запарки Житомирського Полісся: технологічні та орнаментальні особливості	39
В.М. Курилюк. Шляхи та моделі українського імпресіонізму	43
С.В. Оборська. Психологія колірного вирішення приміщення в стилі модерн	51
І.М. Ян. Діяльність музично-виконавських колективів Харкова 20 початку 30-х років ХХ століття	57
Г.Д. Борейко. Товариство «Просвіта» у розвитку театрального мистецтва Рівненщини міжвоєнного періоду	62
С.М. Афанасьєв. Школа виконавської майстерності В.А. Денисенка: до історії вітчизняної хореографічної освіти (60-80-ті рр. ХХ ст.)	66
Н.О. Комар. Українські театри та напрями їх діяльності у період «відлиги» (1953-1968 рр.)	70
Л.А. Черній. Волинь на перехресті малярських взаємних впливів України та Польщі	77
Т.В. Забута. Вокально-хорові та інструментальні колективи Рівненського міського Будинку культури: історико-культурологічний аспект	81
О.Стебельська. Мистецькі заклади Тернопільщини у професіоналізації культури регіону	87
С.В. Виткалов. Фестивальна практика Рівненщини як культурний феномен доби	92
Т.Г. Сокіл. Інтерпретація творів Михайла Старицького на рівненській сцені	98
М.Марач. Церковне хорове мистецтво Волині доби державної незалежності України	102
К.І. Станіславська. Пісочна анімація як видовищна форма екранного мистецтва ХХІ століття	109
Н.О. Бондарчук. Безперервність пейзажної традиції у творчості кримських татар	113
А.В. Кривенцова. Проблема авторської ідентифікації в живописних автопортретах сучасного мистецтва Харкова	120
Д.Є. Рудик. Вияв етнічної культури в дизайні сучасних готельних комплексів України	124
А.І. Кравченко. Становлення та розвиток музичного мистецтва Одеси – культурного центру південно-західного регіону України	129
А.А. Гоцалюк. Традиції в розвитку хореографічного мистецтва	135

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МИСТЕЦЬКІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

М.Криволапов. Витоки формування і розвитку української художньої критики	141
О.М. Ізваріна. Українська музично-критична думка початку ХХ століття та її значення для становлення вітчизняного оперного мистецтва	149
З.М. Ластовецька-Соланська. Становлення музично-соціологічних поглядів в Україні	154
В.Ю. Джур. До питання визначення поняття релігійного мистецтва	159
С.О. Салдан. Генеза музичного мистецтва в контексті антропофії Р.Штайнера	163
І.Л. Бермес. Музична інтонація й інтонування: історико-теоретичний аспект	167
Т.Л. Корнішева. Імпровізація у диригентсько-хоровій діяльності	173
І.В. Клименко. Метод макрокартографування у східнослов'янській мелоареалогії	180
Л.П. Макаренко. Специфіка переосмислення народного мелосу у творчості Л.Колодуба на основі аналізу першої сьютги із симфонічного циклу «Українські танці»	184
Р.Калин. Конвергенція як феномен культури та її рефлексії у вокальному мистецтві	191
О.П. Берлач. Декоративні мотиви в оборонній архітектурі Луцька	197
В.М. Драганчук. Образ Оксани в опері В.Кирейка «Бояриня»: відчуття природної релігійності у ментальній характеристиці героїні (за драматичною поемою Лесі Українки)	200
Л.М. Свірідовська. Стилістико-формотворчі особливості музики В.Косенка	205
І.М. Мокрогуз. Аплікатурні особливості виконавства на традиційних діатонічних інструментах – кобзі, старосвітській бандурі, торбані	210
С.М. Маловічко. Методологічний аспект сучасної музичної культури	215
Ю.Р. Кундис. До питання Львівської школи баянно-акордеонного мистецтва з позицій типологічних ознак регіональної виконавської школи	220
В.Ф. Князєв. Розвиток жанру обробки народної музики у баянно-акордеонній творчості українських композиторів другої половини ХХ ст.	225
В.Г. Дутчак. Збереження і розвиток регіональних традицій кобзарського інструментарію в українському зарубіжжі (кінець ХХ – поч. ХХІ ст.)	230
М.М. Тиновський. Кларнетове виконавство у різних ансамблях народних інструментів України та його проекція на самодіяльну, естрадну та академічну традицію	235
Л.М. Пасічняк. Народно-інструментальне ансамблеве виконавство України у світлі наукових студій	240
В.В. Шафета. Компонування музики для однорідних ансамблів баяністів (акордеоністів) композиторів Львівщини	247
Ю.В. Чумак. Творчо-виконавська діяльність Віктора Власова та її проекція на баянну творчість	252
А.І. Душний. «Дитячий альбом» як основа дидактичного репертуару у доробку представників Львівської баянної школи	257
Н.Л. Цюлюпа. Еволюція естрадно-джазового виконавства	262
О.А. Мерлянова. Український жіночий танець як джерело творчої діяльності хореографічних колективів	265
Б.І. Забута. Жанрові особливості музичного супроводу бальних танців	270
А.Нижник. Концерт для баяна і камерного оркестру Ігоря Шамо: питання інтерпретації	275
Г.А. Пархоменко. Візуальні джерела творчості А.Гауді	280
В.Михальчук. Галерейна діяльність як предмет наукового дослідження	286

Розділ III. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

В.Г. Виткалов, С.В. Виткалов. Незабутні постаті волинського образотворення: К.Литвин (1938-1998)	291
О.Ю. Бобечко. Творчий портрет сучасної бандуристки: Галина Береза-Топоровська	303
Л.К. Костюк. Постать Георгія Косміаді в культурно-освітньому середовищі м. Рівного кінця 1910 – початку 1920-х років	310
Відомості про авторів	316